

FI

FI

FI

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 27.5.2010
KOM(2010)256 lopullinen

2010/0137 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTON ASETUS

**luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi
ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei
koske, annetun asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta**

PERUSTELUT

1. Ehdotuksen tausta

Komissio ehdottaa asetuksen (EY) N:o 539/2001¹, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1244/2009², muuttamista mukauttaakseen asetuksen liitteitä sen kehityksen perusteella, jota on saatu aikaan viimeisten seitsemän kuukauden aikana Albanian sekä Bosnia ja Hertsegovinan kanssa viisumipakon poistamisesta käytävässä vuoropuhelussa. Nämä kaksi maata siirretään liitteestä I (kolmannet maat, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään) liitteeseen II (kolmannet maat, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske). Siirrolla noudatetaan Euroopan unionin osana Thessalonikin toimintasuunnitelmaa tekemää poliittista sitoumusta vapauttaa kaikkien Länsi-Balkanin maiden kansalaiset vaatimuksesta hankkia lyhytaikainen viisumi.

Ehdotuksen yleinen tausta ja perustelut

Neuvosto hyväksyi neuvoston asetuksen (EY) N:o 539/2001 luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään (nk. negatiivinen luettelo), ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske (nk. positiivinen luettelo), Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 62 artiklan 2 kohdan b alakohdan i alakohdan mukaisesti. Perustamissopimuksen 61 artiklan mukaan luetteloiden vahvistaminen kuului niihin rinnakkaistoimenpiteisiin, jotka liittyvät suoraan henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella.

Ne kolmannet maat, joiden kansalaisilla on oltava viisumi, sekä ne maat, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, vahvistetaan muun muassa laitonta maahanmuuttoa, yleistä järjestystä ja turvallisuutta sekä Euroopan unionin ulkosuhteita näihin kolmansiin maihin koskevien perusteiden tapauskohtaisen arvioinnin perusteella. Samalla otetaan huomioon alueelliseen yhtenäisyyteen ja vastavuoroisuuteen liittyvät seikat. Yleistä järjestystä ja laitonta maahanmuuttoa koskevien perusteiden osalta olisi kiinnitettävä erityistä huomiota kyseisten kolmansien maiden myöntämien asiakirjojen turvallisuuteen.

Koska nämä asetuksessa (EY) N:o 539/2001 vahvistetut kolmansia maita koskevat perusteet saattavat muuttua ajan kuluessa, negatiivisen ja positiivisen luettelon sisältöä olisi tarkistettava säännöllisesti.

Asetusta (EY) N:o 539/2001 muutettiin viisumivapautta koskevissa vuoropuheluissa saatujen tulosten osalta viimeksi siten, että entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia, Montenegro ja Serbia siirrettiin positiiviseen luetteloon.

Tässä asetuksen tarkistuksessa pyritään varmistamaan, että kolmansien maiden luetteloiden sisältö on asetuksen johdanto-osan 5 kappaleen perusteiden mukainen Albanian sekä Bosnia ja Hertsegovinan viisumivapautta koskevissa vuoropuheluissaan saavuttaman edistyksen perusteella.

¹ EYVL L 81, 21.3.2001, s. 1.

² EUVL L 336, 18.12.2009, s. 1.

2. Ehdotuksen osat

Kesäkuussa 2003 pidetyn Thessalonikin huippukokouksen jälkeen Euroopan unioni on useita kertoja vahvistanut Länsi-Balkanin maiden viisumivapautta koskevan poliittisen sitoumuksensa. Euroopan unioni on korostanut viisumivapauden liittyvän kyseisten maiden edistykseen niiden toteuttaessa tärkeitä uudistuksia eräillä aloilla, joita ovat oikeusvaltioperiaatteen lujittaminen, järjestäytyneen rikollisuuden, korruption ja laittoman maahanmuuton torjunta sekä hallinnollisten valmiuksien vahvistaminen rajavalvonnan ja asiakirjojen turvallisuuden suhteen. Euroopan unioni teki vuonna 2007 ensimmäisenä konkreettisenä toimenpiteenä viisumivapaan matkustusjärjestelmän luomiseksi viisumien myöntämisen helpottamista koskevat sopimukset Albanian, Bosnia ja Hertsegovinan, entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian, Montenegron ja Serbian kanssa³ (samanaikaisesti takaisinottosopimusten kanssa) ja aloitti yksityiskohtaisiin etenemissuunnitelmiin perustuvan viisumivapautta koskevan vuoropuhelun. Etenemissuunnitelmissa asetetaan selvät edellytykset, jotka alueen kaikkien viiden maan on täytettävä viisumivapauden toteutumiseksi vaiheittain.

Tuloshakuinen vuoropuhelu viisumivapaudesta aloitettiin Albanian kanssa maaliskuussa 2008 ja Bosnia ja Hertsegovinan kanssa toukokuussa 2008. Se perustui yksilöityihin etenemissuunnitelmiin, jotka komissio laati yhteisymmärryksessä jäsenvaltioiden kanssa ja kuultuaan kutakin asianomaista maata. Etenemissuunnitelmat jaettiin neljään aihe-alueeseen: asiakirjojen turvallisuus, laitton maahanmuutto, yleinen järjestys ja turvallisuus sekä henkilöiden liikkumiseen liittyvät ulkosuhdeasiat.

Komissio esitti 15. heinäkuuta 2009 tekemässään ehdotuksessa⁴ yksityiskohtaisen menettelyn, jota noudatetaan Länsi-Balkanin maita koskevaan viisumivapauteen siirtymiseen tähtäävässä prosessissa. Se ehdotti, että entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia, Montenegro ja Serbia siirretään negatiivisesta luettelosta positiiviseen. Neuvosto päätti 30. marraskuuta 2009 komission ehdotuksen perusteella ja Euroopan parlamenttia kuultuaan poistaa viisumipakon entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian, Montenegron ja Serbian kansalaisilta.

Albanian sekä Bosnia ja Hertsegovinan katsottiin saavuttaneen merkittävää edistystä, mutta siitä huolimatta useat edellytykset olivat edelleen täyttämättä. Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat marraskuussa 2009 yhteisen julistuksen, jossa ne toivat esiin poliittisen tukensa näiden kahden maan kansalaisia koskevan viisumijärjestelmän nopealle poistamiselle ja kehottivat Albanian ja Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisia lujittamaan toimia kaikkien komission etenemissuunnitelmissa vahvistettujen edellytysten noudattamiseksi.

Lisäksi Euroopan parlamentti ja neuvosto pyysivät komissiota esittämään säädösehdotuksen asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta heti, kun komissio on katsonut, että maat täyttävät etenemissuunnitelmissa vahvistetut edellytykset. Samoin ne sitoutuivat tarkastelemaan komission ehdotusta kiireellisesti.

³ Katso näiden sopimusten johdanto-osat: Albanian kanssa tehty sopimus (EUVL L 334, 19.12.2007, s. 85), Bosnia ja Hertsegovinan kanssa tehty sopimus (EUVL L 334, 19.12.2007, s. 97), entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian kanssa tehty sopimus (EUVL L 334, 19.12.2007, s. 125), Montenegron kanssa tehty sopimus (EUVL L 334, 19.12.2007, s. 169) ja Serbian kanssa tehty sopimus (EUVL L 334, 19.12.2007, s. 109).

⁴ KOM(2009)366 lopullinen.

Komissio on jatkanut marraskuusta 2009 Albanian sekä Bosnia ja Hertsegovinan viisumivapauteen tähtäävän prosessin tarkkaa valvontaa. Komissio esitti huhtikuussa 2010 kyseisten kahden maan toimittamien yksityiskohtaisten valmiuskertomusten sekä joulukuun 2009 ja helmikuun 2010 välisenä aikana tehtyjen kuuden asiantuntijakäynnin (joihin jäsenvaltioiden asiantuntijat osallistuivat aktiivisesti) perusteella Euroopan parlamentille ja neuvostolle ja tämän jälkeen maille itselleen arvionsa maiden edistymisestä viisumivapaudesta laadittujen etenemissuunnitelmien toistaiseksi täyttämättömien edellytysten täytäntöönpanossa.

Komissio ilmoitti arvioita esittäessään aikovansa aloittaa viisumipakon poistamisen jälkeen kaikkia Länsi-Balkanin maita koskevan asianmukaisen valvonnan, jolla varmistetaan, että maiden viisumivapauteen tähtäävän prosessin osana toteuttamat toimenpiteet toteutetaan tehokkaalla ja kestäväällä tavalla.

Albaniaa sekä Bosnia ja Hertsegovinaa koskevat arviointikertomukset esitettiin maiden viranomaisille 6. toukokuuta 2010.

Arviointikertomuksissa todettiin erityisesti, että Albania sekä Bosnia ja Hertsegovina olivat edistyneet merkittävästi ja vain hyvin harvat edellytykset ovat täyttymättä.

Tämä ehdotus on osoitus edellä mainitun prosessin tuloksesta eli siitä, että kyseisten maiden kanssa tehdyt viisumien myöntämistä helpottavat sopimukset ja takaisinottosopimukset on pantu täytäntöön tyydyttävällä tavalla. Komissio ehdottaakin, että Albania sekä Bosnia ja Hertsegovina, jotka ovat hyvin lähellä kaikkien edellytysten täyttymistä, siirretään negatiivisesta luettelosta positiiviseen luetteloon, jos nämä maat täyttävät kaikki edellytykset sinä päivänä, jona Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät tämän ehdotuksen.

Biometrinen passien käyttöönotto Länsi-Balkanin maissa on ollut olennaisen tärkeää alueelliseen viisumivapauteen tähtäävän prosessin onnistumisen kannalta, ja kuten asetuksessa (EY) N:o 1244/2009, tässä ehdotuksessa rajoitetaan turvallisuuteen ja laittoman maahanmuuton torjuntaan liittyvistä syistä Albanian sekä Bosnia ja Hertsegovinan kansalaisia koskeva viisumivapaus koskemaan ainoastaan kyseisten maiden myöntämien uusien biometrinen passien haltijoita.

3. Seuraavat vaiheet

Samalla kun Euroopan parlamentti ja neuvosto tarkastelevat komission ehdotusta, komissio jatkaa niiden edellytysten arviointia, joita Albania sekä Bosnia ja Hertsegovina eivät vielä ole täyttäneet, ja toimittaa arviointinsa mahdollisimman pian Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Albania ei ole vielä täyttänyt seuraavia edellytyksiä:

- strategian ja toimintalinjan laatiminen albanialaisten paluumuuttajien kotouttamisen tueksi,
- lainvalvonnan valmiuksien vahvistaminen sekä järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjuntaa koskevan lainsäädännön tehokas täytäntöönpano ja näiden tukeminen myös riittävin inhimillisin ja taloudellisin voimavaroin,
- järjestäytyneestä rikollisuudesta kertyneiden varojen takavarikointiin liittyvän lainsäädännön tehokas täytäntöönpano.

Bosnia ja Hertsegovina ei ole vielä täyttänyt seuraavia edellytyksiä:

- lainvalvonnan valmiuksien vahvistaminen sekä järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjuntaa koskevan lainsäädännön tehokas täytäntöönpano ja näiden tukeminen myös riittävin inhimillisin ja taloudellisin voimavaroin,
- poliisin ja syyttäväviranomaisten välisen sähköisen tietojenvaihdon käyttöönotosta maaliskuussa 2010 tehdyn toimintasuunnitelman asteittainen toteuttaminen,
- entiteettien ja Brčkon alueen rikoslakien yhdenmukaistaminen valtion rikoslain kanssa.

Kuten asetuksessa (EY) N:o 1244/2009, Albanian sekä Bosnia ja Hertsegovinan viisumivapauden täytäntöönpanolle ei ole mitään syytä asettaa ehdoksi viisumivapaussopimusten tekemistä yhteisön kanssa, kun otetaan huomioon näiden kahden maan Eurooppa-suuntautuneisuus ja se, että kyseiset maat ovat jo poistaneet viisumipakon kaikilta EU:n kansalaisilta.

4. Tärkeimmät organisaatiot ja asiantuntijat, joita on kuultu

Jäsenvaltioita kuultiin.

5. Vaikutusten arviointi

Ei edellytetä.

6. Oikeusperusta

Ehdotuksella kehitetään yhteistä viisumipolitiikkaa SEUT-sopimuksen 72 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

7. Suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteet

Asetuksessa (EY) N:o 539/2001 luetellaan kolmannet maat, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään (negatiivinen luettelo) tai joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske (positiivinen luettelo).

Päätös muuttaa näitä luetteloita ja siirtää maita negatiivisesta luettelosta positiiviseen luetteloon tai päinvastoin kuuluu SEUT-sopimuksen 72 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla Euroopan unionin yksinomaiseen toimivaltaan.

8. Säätelytavan valinta

Asetus (EY) N:o 539/2001 on muutettava asetuksella.

9. Talousarviovaikutukset

Ehdotetulla muutoksella ei ole vaikutuksia Euroopan unionin talousarvioon.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTON ASETUS

luettelon vahvistamisesta kolmansista maista, joiden kansalaisilla on oltava viisumi ulkorajoja ylittäessään, ja niistä kolmansista maista, joiden kansalaisia tämä vaatimus ei koske, annetun asetuksen (EY) N:o 539/2001 muuttamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 77 artiklan 2 kohdan a alakohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun ehdotus on toimitettu kansallisille parlamenteille,

noudattavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Neuvoston asetuksen (EY) N:o 539/2001⁵ liitteissä I ja II olevien kolmansien maiden luetteloiden sisällön olisi oltava johdanto-osan 5 kappaleen perusteiden mukainen ja pysyttävä sellaisena. Kolmannet maat, joiden tilanne näiden perusteiden osalta on muuttunut, olisi siirrettävä liitteestä toiseen.
- (2) Komissio katsoo, että kun otetaan huomioon Euroopan unionin osana Thessalonikin toimintasuunnitelmaa tekemä poliittinen sitoumus vapauttaa kaikkien Länsi-Balkanin maiden kansalaiset vaatimuksesta hankkia lyhytaikainen viisumi ja joulukuun 2009 jälkeen saavutettu kehitys Albanian sekä Bosnia ja Hertsegovinan kanssa käydyssä viisumivapautta koskevassa vuoropuhelussa, kyseiset kaksi maata ovat täyttäneet suurimman osan niitä koskevissa etenemissuunnitelmissa vahvistetuista edellytyksistä.
- (3) Tästä syystä Albania sekä Bosnia ja Hertsegovina[, jotka täyttävät kaikki edellytykset tämän asetuksen antamispäivänä,] olisi siirrettävä asetuksen (EY) N:o 539/2001 liitteeseen II. Viisumivapautta olisi sovellettava ainoastaan molempien maiden myöntämien biometristen passien haltijoihin.
- (4) Islannin ja Norjan osalta tällä asetuksella kehitetään Schengenin säännösten määräyksiä Euroopan unionin neuvoston, Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välillä näiden kahden valtion osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen tehdyn sopimuksen⁶ mukaisesti aloilla, joita tarkoitetaan tietyistä kyseisen sopimuksen yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä 17 päivänä toukokuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/437/EY⁷ 1 artiklan B kohdassa.

⁵ EYVL L 81, 21.3.2001, s. 1.

⁶ EYVL L 176, 10.7.1999, s. 36.

⁷ EYVL L 176, 10.7.1999, s. 31.

- (5) Sveitsin osalta tällä asetuksella kehitetään Schengenin säännösten määräyksiä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välillä Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen tehdyn sopimuksen⁸ mukaisesti aloilla, joita tarkoitetaan neuvoston päätöksen 1999/437/EY¹ artiklan B ja C kohdassa, luettuina yhdessä neuvoston päätöksen 2008/146/EY⁹ 3 artiklan kanssa.
- (6) Liechtensteinin osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännösten määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välillä allekirjoitetussa Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymistä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännösten täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen tehtyyn sopimukseen koskevassa pöytäkirjassa aloilla, joita tarkoitetaan neuvoston päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan B ja C kohdassa, luettuina yhdessä neuvoston päätöksen 2008/261/EY¹⁰ 3 artiklan kanssa.
- (7) Tällä asetuksella kehitetään sellaisia Schengenin säännösten määräyksiä, joihin Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännösten määräyksiin 29 päivänä toukokuuta 2000 tehdyn neuvoston päätöksen 2000/365/EY¹¹ mukaisesti. Yhdistynyt kuningaskunta ei siten osallistu tämän asetuksen antamiseen, se ei sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa eikä sitä sovelleta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.
- (8) Tällä asetuksella kehitetään sellaisia Schengenin säännösten määräyksiä, joihin Irlanti ei osallistu Irlannin pyynnöstä saada osallistua joihinkin Schengenin säännösten määräyksiin 28 päivänä helmikuuta 2002 tehdyn neuvoston päätöksen 2002/192/EY¹² mukaisesti. Irlanti ei siten osallistu tämän asetuksen antamiseen, se ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin.
- (9) Tällä asetuksella kehitetään Schengenin säännöstöä Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia tehdyn pöytäkirjan mukaisesti, sellaisena kuin tämä säännöstö on määritelty Schengenin säännösten määrittelemisestä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisen oikeusperustan vahvistamiseksi kullekin Schengenin säännöstöön kuuluvalla määräyksellä tai päätöksellä 20 päivänä toukokuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/435/EY¹³ liitteessä A,

⁸ EUVL L 53, 27.2.2008, s. 52.

⁹ EUVL L 53, 27.2.2008, s. 1.

¹⁰ EUVL L 83, 26.3.2008, s. 3.

¹¹ EYVL L 131, 1.6.2000, s. 43.

¹² EYVL L 64, 7.3.2002, s. 20.

¹³ EYVL L 176, 10.7.1999, s. 1.

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Muutetaan asetus (EY) N:o 539/2001 seuraavasti:

1. Muutetaan liite I seuraavasti:
 - a) poistetaan 1 osasta viittaukset Albaniaan sekä Bosnia ja Hertsegovinaan,
2. Lisätään liitteen II 1 osaan seuraavat maininnat:

”Albania(*)
Bosnia ja Hertsegovina(*)

(*) Viisumivapaus koskee ainoastaan biometrinen passien haltijoita”.

2 artikla

Tämä asetus tulee voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja